

Stajerc" izhaja vsaki
petek, datiran z dnevom
naslednje nedelje.

Naročnina velja za Av-
strijo: za celo leto
3 krone, za pol in četrt
leta razmerno; za Ogr-
sko 4 K 50 vin. za celo
leto; za Nemčijo stane
za celo leto 5 kron, za
Ameriko pa 6 kron; za
drugo inozemstvo se
računa naročnino z ozi-
rom na visokost pošt-
nine. Naročnino je pla-
čati naprej. Posamezne
štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in uprav-
ništvo se nahajata v
Ptuju, gledališko po-
slopje štev. 3.

Slava Tobi, ki si nas kmetje ljubili!

Kmečki stah, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastonj, ali
rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanil (inseratov) je
za celo stran K 64, za
1/2 strani K 32, za 1/4
strani K 16, za 1/8
strani K 8, za 1/16
strani K 4, za 1/32
strani K 2, za 1/64
strani K 1. — Pri več-
kratnem oznanilu se
cena primerno zniža.

Ste. 35

V Ptuj v nedeljo dne 27. avgusta 1911.

XII. letnik.

Kanal in električno podjetje na spodnjem dravskem polju.

(3. nadaljevanje in konec*).

V zadnjih treh številkah pojasnili smo na-
merno namene, cilje, dobičke in tudi škodo, ki
bi jih v slučaju uresničenja tega velikanskega
podjetja dravsko polje dočakalo. Mi
gotovo nismo pretiravali. Celo mnogo zanimi-
vega smo izpustili in še celo vrsto člankov bi
lahko objavili, ako bi hoteli vse dobičke popi-
sati, ki bodo temu načrtu sledili. Na naša iz-
javljanja tudi ni noben list odgovarjal; celo naj-
zanimivejši nasprotniki namreč uvidevajo prav
dobro, da bi bilo uresničenje tega
podjetja pravi mejni kamen v gos-
podarskem razvitku spodnjega
dravskega polja.

In to je glavno! Vsi brez razlike strank in
političnega mišljenja, brez razlike narodnosti in
sveta, vsi ki znamo pomen življenja iz ljudskega,
kmečnega stališča ceniti, vemo in odločno
priznavamo, da nam je treba gospodarskega
razvika. Le pomanjkanje tega gospodarskega
razvika je krivo naraščanju splošnebede in
sirotine. Kaj pomaga vsa kmetova pridnost
in delavnost, ako vse stoji, ako nikjer nič
se napreduje, ako je celo zemljica nevhvaležna...
Česar se gre za gospodarski napredek, izginiti
mora vsi pomisleki in vse razlike; kajti kruh
je vsakomur potreben. Priznavamo, da bi bilo
električno podjetje tudi mestu in njegovemu
okoliščinam nemškemu prebivalstvu v korist. Povsem
neodolne lice bi dobilo ptujsko mesto in mnogo
druge industrije bi mu pomoglo do boljše bo-
ljočnosti. Radevoljno to priznavamo. Ali ravno
tako morajo tudi naši najhujši nasprotniki pri-
znati, da bi kmetstvo prebivalstvo na deželi
velikanski dodatek. Vsi bi dočakali
kajto gospodarsko bodočnost, kme-
tje in meščani. Zato pa je naravnost
mešno, ako gotovi vedno nezadovoljni ljudje
trdijo, da bi kmetje na dravskem polju vsled
kanala „pomrli“ in „svoje zemlje oropani bili“
in „pod tujčeveto peto trpel“ in bogve kaj še
m. Ti ljudje, ki take budalosti med nezavedno
povodno trobijo, pač nimajo niti iskric prave
prijaznosti do kmeta. Kmet ne potrebuje
praznih besed in obljub, marveč
gospodarskega dela. Naj bi se torej
v takih slučajih opustilo narodnostno in
politično govorjenje! Električno podjetje bi go-
stovo ne koristilo ne tej in ne oni politični
stranki; povzdignilo bi pa splošni
gospodarski položaj.

Premislite, dragi kmetje na dravskem polju,
in prebrskajte vse članke, ki smo jih v zadnjih šte-
vilkah „Stajerca“ gledali zadeve objavili. Pre-
misлите bodočnost, na katero morate že z ozi-
rom na svojo dečo misliti! Premislite svoj
svoj položaj, ki je dostikrat naravnost obžalo-
varen vreden. Pomislite dejstvo, da bode
prineslo podjetje le v prvem hipu
najmanj 30 do 40 milijonov kron
naše kraje, kateri denar bode v deželi
in ga bodejo naši kmetje vsaj v veliki

meri zaslužili. Vse to in mnogo več še je pre-
misлити. In kdor bode to kot pametni mož pre-
misлити, ta ne bode več tistih poslušal, kateri
hujskajo proti nameravanemu podjetju iz malen-
kostnih političnih ter strankarskih vzrokov.

Izpregovorili smo besedo, ki je bila potreb-
na in ki bode gotovo na plodovita tla padla.
Nam osebno je čisto vse eno, kako ta cela za-
deva izpada. Mi vemo, da niti najstrastnejša
agitacija od te ali one strani že iz stališča ce-
sarske postave podjetja ne more preprečiti. A
želeli bi, da se vse to sporazumno in
prijateljsko izvrši, kar bi bilo gotovo
v splošnem interesu slovenskega in nemškega,
kmetkega in mestnega prebivalstva.

Pričakujemo eventualni stvarni odgovor, naj
si bode od te ali one strani. Pripravljeni smo
tudi, tak odgovor v našem listu objaviti. Prepi-
rali pa se seveda zaradi tega podjetja ne bo-
demo. Kajti — splošni gospodarski
razvitek ne vstavi nobena sila!

Politični pregled.

Cesarjev rojstni dan se je dne 18. avgusta
zopet po celi državi slovesno praznoval. Ta dan
je pač vedno dokaz, s kako vročo ljubeznijo se
spominjajo vsi avstrijski narodi svojega svila-
nega vladarja. In tudi v celem inozemstvu, zlasti
v Nemčiji, se spoštuje cesarja Franc Jožefa I.
kot vzdrževalca evropskega miru. V interesu
tega miru kakor tudi notranjega miru avstrij-
skega bi bilo, da bi se ta rojstni dan še mnogo-
krat ponovil.

Kmetijski poduk v armadi. Državno vojno
ministerstvo sklenilo je sporazumno s poljedel-
skim ministerstvom, da bode vpeljavalo v avstrij-
ski armadi kmetijski poduk. Na Nemškem se je
ta uredba prav dobro obnesla in je misel iskreno
pozdraviti!

Nova vojna postava, s katero se bode dr-
žavna zbornica prav kmalu pečala, obsegala bode
tudi določbo, po kateri se ne bode na smrt ali
na težko ječo čez 10 let obsojene zločince več
v armado sprejemalo.

O prebivalstvu. Število vojakov in civilnega
prebivalstva, odnosno razmerje med temi števil-
kami je prav zanimivo. Po posameznih krono-
vinah sestavljeno stoji to razmerje tako-le:

dežela:	vojak:	civil:
Galicija	63.202	7.958.924
Češka	39.406	6.734.903
Nizjeavstrijska	38.565	3.492.183
Moravska	14.670	2.606.274
Štajerska	10.461	1.431.140
Tirolska in Vorarlberg	18.420	1.073.872
Salzburg	2.021	212.576
Koroška	6.464	381.271
Kranjska	3.152	521.931
Dalmacija	8.966	637.096
Šlezija	4.908	751.682
Bukovina	3.994	797.370
Zgornjeavstrijska	7.714	844.953
Primoška	24.867	869.590

Angleška odvisnost od uvoza. Kakor znano,
je na Angleškem kmetijstvo že skoraj popolnoma
izginilo. L. 1851 šteli so na Angleškem med
1000 prebivalcev še 106 oseb, ki so se pečale
s kmetiskim delom. Leta 1901 pa jih je bilo le
še 30. To nazadovanje kmetijskega prebivalstva

se je seveda še naprej razvijalo. V enakem
razmerju pa je postajalo angleško ljudstvo od-
visno od tujega uvoza življenjskih sredstev. To
kažejo sledeče številke. Redilo se je na Angleškem:

Leto	od domače pšenice milij. oseb	od tuje pšenice milij. oseb	skupaj milij. oseb
1884—1888	12.07	23.6	36.3
1889—1893	11.0	26.8	37.8
1884—1898	9.5	30.1	39.6
1899—1903	9.1	32.5	41.6
1904—1906	8.2	35.0	43.2

V letih 1884 do 1888 redila se je še ena tre-
tjina angleškega prebivalstva od doma pridelane
pšenice, l. 1906 pa komaj ena petina. Iz tega
je razvidno, da živi angleško prebivalstvo po-
polnoma od tujega kruha. Naj se govori kar se
hoče o moči denarja — dvoje stvari si ne sme
noben narod od drugih izposoditi: tuja živ-
ljenska sredstva za svoje prebivalce in tuje
moštvo za svoje vojske. Gospodarsko zdrava ni
nobena država, kjer ni zdravega kmetijstva!

Prof. dr. Spiegelberg, pisatelj slovite knjige
„Lehrbuch für Geburtshilfe“, piše:
Po doseženih uspehih na kliniki za ženske
bolezni v Vratislavi rad potrjujem, da se naravna
Franc Jožef-ova grenčica v tozadevnih slu-
čajih uživa lahko dalje časa, ne da bi to imelo
kakih posledic in ne da bi grenčica vsled tega
izgubila na svojem učinkovanju. 4 641

Dopisi.

Središče. Gospod urednik, prosim Vas, pri-
pravite mi za prihodnjo številko Vašega lista
nekaj prostora, hočem naše „oberpurgarje“ malo
poščigeti! Središčan.

Obriž. (Požar.) Dne 17. t. m. izbruhnil
je v gospodarskih poslopih našega občinskega
predstojnika okoli 11 ure po noči ogenj. Le
hitri pomoči požarnih bramb je pripisovati, da
ni tudi hram zgorel. Pri požaru odlikovala se je
posebno novo ustanovljena frankofska požarna
bramba, ki je tukaj prvičkrat imela pokazati
svojo izurjenost. Vsa čast in hvala ji!

Ormož. (Cesarska slavnost.) 18. t.
m. vršila se je običajna cesarska slavnost mestne
požarne brambe ormožke. Te slavnosti udeležila
se je tudi polnoštevilna, novo ustanovljena
frankofska požarna bramba. Pri banketu sledilo
je več govorov in se ima posebno omeniti go-
vor g. Bauer-ja in g. Verhofsčaka ml. Prebival-
stvo Ormoža in okolice pričakuje, da boste obe
požarni brambi vedno skupno delovali za blagor
in na korist in pomoč bližnjih.

Dopust ob žetvi.

Brezdvomno bila je vpeljava dopusta ob
žetvi leta 1908 pripomoček za kmetijstvo. Po-
iskusna izpeljava teh dopustov ob žetvi (Ernte-
urlaub) v letih 1908 in 1909 imela je lepe
uspehe. Dokazano je zdaj, da je ta uredba
ravno tako iz gospodarskega kakor iz vojaškega
stališča opravljena. Vsled tega se je izvršilo
štabilno ureditev z odlokom c. k. vojnega mini-
sterstva z dné 8. maja 1910.

Namen dopusta ob žetvi je ta, da se kme-

* Glej štev. 32, 33 in 34 našega lista.

ilja spo-
o pozla-
verizico
pismeno
na hiša
U.

iljenju
80 h.

etna garan-
ni robo; f
g. garnitura
erov, mod.
eleta, 1 par
o zrcalo; 1
dubie-zlato
najlepši ra-
do in staro,
in dame, 20
v hiši neod-
nar vreda,
zposiljalica.

15. 771
eška briv.

aj.
z ciglom
travniki.
ron. Po-
ni 1/2 ure
sestvo je
mesto in
za 8.000
v Celju.

ja!
postelji!

K; boljši
h 2 K 80 h;
h 5 K 10 h;
o-beli, sil-
1 kg flauna
7 K; belega
em franko.

rankinga, l
hlaznina,
vin, siriv,
laune 20 K;
6 K; glavne
1 12 K na
Kar se ne
Nr. 710,
769

0000
er“

pristnemu
ovejšje iz-
701

kakor na-
1 zavoj
5 K 30 v
k; zastop-
to. Glavno
ajersko.

0000
Ptuj.